

DOI: 10.31866/2617-2674.8.2.2025.347826

**ФОТОМИСТЕЦЬКИЙ ПРОЄКТ
«РЕФЛЕКСІЯ ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ
АЛЬТЕРНАТИВНОЇ РЕАЛЬНОСТІ У ФОТОГРАФІЇ»**

Наталія Вдовиченко

старший викладач;

e-mail: natavphoto@ukr.net; ORCID: 0000-0002-2263-0703

*Київський національний університет культури і мистецтв,
Київ, Україна*

**PHOTO ART PROJECT
'REFLECTION AS A MEANS OF CREATING
AN ALTERNATIVE REALITY IN PHOTOGRAPHY'**

Nataliia Vdovychenko

Senior Lecturer;

e-mail: natavphoto@ukr.net; ORCID: 0000-0002-2263-0703

*Kyiv National University of Culture and Arts,
Kyiv, Ukraine*

Авторська ідея полягає в тому, щоб за допомогою власних фотографій продемонструвати, що зйомка будь-яких відображень (рефлексій) може бути ефективним способом вираження особистого бачення та інтерпретації світу. Саме через рефлексію можливо досягнути сприйняття буденності крізь неоднозначні образи. Така актуальна мистецька практика забезпечує різноманітні форми творчої реалізації як для студентів, які опановують візуальне мистецтво, так і для широкої аудиторії.

Вже понад 150 років фотомистецтво передбачає наявність фотографа-художника, особливо коли йдеться про художню фотографію. Важливо, щоб митець мав особистісне «бачення» і розуміння, що зробить фотографію наповненою глибинним сенсом. Також важливу роль у художній фотографії відіграє інтерпретація, що проявляється не тільки на ідейному чи фантазійному рівні, а й у використанні технічних можливостей камери, зокрема оптики. Художник безпосередньо взаємодіє з реальними об'єктами, але важливо «почути» той об'єкт, щоб розповісти про нього безліч історій та інтерпретацій; тільки тоді він перетворюється на витвір мистецтва. Документальність і художність у такому разі об'єднуються, щоб досягти певної мети. Застосовуючи зйомку відображень і рефлексій, фотограф може осмислювати явища або предмети реальності з іншої позиції, відкривати нове, переосмислювати своє ставлення до вже відомого.

Проблематикою фотомистецтва займаються видатні українські фахівці з аудіовізуального мистецтва і виробництва (Безручко та Мануляк, 2019; Кукоренчук та Бондар, 2021; Безручко та Анісімова, 2024b; Goncharenko, Priadko, Havran, Kot and Medvedieva, 2020; Bordeniuk, Havran and Hrymalska, 2021; Bezruchko and Kachmar, 2021; Bordeniuk and Byshovets, 2021; Bezruchko and Bardyn, 2022; Chmil, and Buriak, 2022; Havran, Stoian, Rohozha, Vilchynska and Pletsan, 2023).

Провідні українські педагоги з екранного мистецтва активно розробляють і впроваджують фотомистецькі проекти у навчальний процес Київського національного університету культури і мистецтв (Безручко, Гавран, Котляр та Чміль, 2020; Безручко, Железняк, Котляр та Чміль, 2020) та Київського університету культури (Безручко, Гавран, Медведева та Чміль, 2020a; 2020b). Загальні питання організації навчального процесу у закладах вищої освіти відповідного профілю стали предметом наукових розвідок низки дослідників (Постоленко, Вознюк, Кириченко, Гавран, Бруховецька та Чаусова, 2021; Безручко, Черкасов та Шютів, 2023; Безручко, Хміль, Кораблева, Демчук та Кузнєцова, 2025).

Серед реалізованих фотомистецьких проектів особливу увагу заслуговують публікації, надруковані у «Віснику Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво» (Гавран, Котляр та Заспа, 2021; Котляр та Заспа, 2021; Безручко та Анісімова, 2024a; Заспа і Безручко, 2021; Безручко і Бардин, 2021; Кукоренчук, Вдовиченко і Бондар, 2022a; 2022b; Безручко і Качмар, 2022; Заспа і Безручко, 2022; Безручко і Гримальська, 2022; Запороженко і Сидоренко, 2023).

Можна впевнено стверджувати, що фотомистецтво, як і мистецтво загалом, слід розглядати як певне відображення суспільства. З розвитком його технологічних і культурних можливостей змінюється і мистецтво, формуючи нові сенси, стилі та течії, що розповідають про нас самих.

Ключові слова: фотомистецтво; рефлексія; засіб створення; фотографія; символіка; альтернативна реальність; фотоісторія

The author's idea is to use his own photographs to prove that capturing any reflections (reflexes) can be used as a way of expressing one's own vision and understanding of the world. It is through reflection that one can perceive everyday life through ambiguous images. This real artistic practice offers many opportunities for creativity not only to students studying visual arts, but also to a wide range of people.

For more than 150 years, photography has required the presence of a photographer-artist, particularly in artistic photography. It requires a personal 'vision' that fills his photographs with deep meaning. Therefore, interpretation plays a crucial role in artistic photography, which is applied not only at the level of ideas and imagination – here, it is also necessary to consider the technical capabilities of the camera, especially its optics. In fact, in the literal sense of the word, the artist encounters real objects, but by 'hearing' this particular object, one can create many stories and interpretations about it, thus obtaining a work of art. In this case, the two main components of interpretation in photographic art – documentary and artistic – are combined to achieve a specific goal. Using reflective photography, the photographer can understand phenomena or objects in reality from a different point of view, discover new things, and rethink their attitude toward what is already known.

Leading Ukrainian experts in the field of audiovisual art and production have addressed issues related to photographic art (Bezruchko & Manuliak, 2019; Kukorenchuk & Bondar, 2021; Bezruchko & Anisimova, 2024; Honcharenko, Priadko, Havran, Kot, and Medvedieva, 2020; Bordeniuk, Havran, and Hrymalska, 2021; Bezruchko & Kachmar, 2021; Bordeniuk & Byshovets, 2021; Bezruchko & Bardin, 2022; Chmil & Buriak, 2022; Havran, Stoian, Rohozha, Vilchinska, and Pletsan, 2023).

Leading Ukrainian screen arts teachers have developed and implemented photographic art projects in the educational process at the Kyiv National University of Culture and Arts (Bezruchko, Havran, Kotliar and Chmil, 2020; Bezruchko, Zhelezniak, Kotliar and Chmil, 2020), and Kyiv University of Culture (Bezruchko, Havran, Medvedieva and Chmil, 2020a, 2020b). General issues related to the educational process in higher education institutions of the relevant profile have been identified (Postolenko, Vozniak, Kyrychenko, Havran, Brohovetska, and Chausova, 2021; Bezruchko, Cherkasov, and Shutiv, 2023; Bezruchko, Chmil, Korabliova, Demchuk, and Kuznetsova, 2025).

Among the photographic art projects, it is worth noting those published in the Bulletin of the Kyiv National University of Culture and Arts. Series: Audiovisual Art and Production (Havran, Kotliar and Zaspas, 2021; Kotliar & Zaspas, 2021; Bezruchko & Anisimova, 2024; Zaspas & Bezruchko, 2021; Bezruchko & Bardin, 2021; Kukorenchuk, Vdovichenko and Bondar, 2022a; 2022b; Bezruchko & Kachmar, 2022; Zaspas & Bezruchko, 2022; Bezruchko & Hrymalska, 2022; Zaporozhenko & Sydorenko, 2023).

In conclusion, if we consider not only photographic art but also art in general, it can be viewed as a reflection of society as a whole. On the other hand, as society expands and its achievements and technologies evolve, art also changes new interpretations, styles, and trends emerge that reveal something about ourselves.

Keywords: photographic art; reflection; means of creation; photography; symbolism; alternative reality; history of photography

Фото №1



«Прогулянка»

323

Камера / Об'єктив

NIKON D7200 / Nikkor AF-S 18-140 mm
f/3.5-5.6G ED VR

Параметри:

86 мм | F/5.3 | ISO 500 | 1/3200 c

Фото №1 редагування

за допомогою Adobe Photoshop:

- Редагування експозиції, тіні, контрасту та насиченості.

Світлова схема

Джерело світла: денне світло.

Авторський задум фотографії «Прогулянка»

На початку 40-х рр. XIX ст. Генрі Фокс Тальбот почав використовувати фотографію як художній засіб вираження. Однією з його перших художніх світлин стала «Winter Trees, Reflected in a Pond» («Відображення зимових дерев у ставу»), яка більше нагадує акварельний малюнок. Таким чином, Г. Тальбот відкрив широкі можливості для фотографії посісти гідне місце в мистецтві. Сьогодні цим нескладним засобом важко когось здивувати, але на початкових етапах знайомства з фотомистецтвом створення таких знімків є корисною практикою, що допомагає правильно будувати композицію. Так і ця фотографія зроблена скоріше для «тренування» ока.

Фото №2



«Ранок на річці Арно»

Камера / Об'єктив
NIKON D7200 / Nikkor AF-S 18-140 mm
f/3.5-5.6G ED VR

Параметри:
102 мм | F/5.6 | ISO 500 | 1/60 c

**Фото №2 редагування
за допомогою Adobe Photoshop:**

- Редагування експозиції, тіні, контрасту та насиченості.
- Кадрування.

Світлова схема
Джерело світла: денне світло.

Авторський задум фотографії «Ранок на річці Арно»

Композиційно ця світлина майже повністю побудована на відображеннях у воді і більше нагадує абстракцію своїми не зовсім зрозумілими геометричними формами. І тільки маленькі силуети білих птахів пояснюють сенс цієї роботи. Так, іноді вистачає невеликої деталі, щоб світлина «ожила» і викликала певні емоції.

Фото №3



«Дівчинка і море»

325

Камера / Об'єктив

NIKON D7200 / Nikkor AF-S 18-140 mm
f/3.5-5.6G ED VR

Параметри:

122 мм | F/5.6 | ISO 200 | 1/250 c

Фото №3 редагування

за допомогою Adobe Photoshop:

- Редагування експозиції, тіні, контрасту та насиченості.
- Кадрування.

Світлова схема

Джерело світла: денне світло.

Авторський задум фотографії «Дівчинка і море»

Ця фотографія – яскравий приклад того, як поєднується документальність і художність. Фотографові пощастило зафіксувати справжні почуття людини – маленької дівчини, перед якою відкритий безмежний морський простір. Хоча цей простір замикається перед нами краями кадру, глядач може відчути певні емоції, пригадати своє дитинство, зануритися глибоко в переживання. Створенню цього настрою значною мірою сприяє тоноване холодне скло, в якому віддзеркалюється море. Його тон підсилює композицію, додає їй більшої глибини та сенсу.

Фото №4



«Сонячний день у Флоренції»

Камера / Об'єктив
NIKON D7200 / Nikkor AF-S 18-140 mm
f/3.5-5.6G ED VR

Параметри:
18 мм | F/4 | ISO 250 | 1/60 c

**Фото №4 редагування
за допомогою Adobe Photoshop:**

- Редагування експозиції, тіні, контрасту та насиченості.
- Кадрування.

Світлова схема
Джерело світла: денне світло.

Авторський задум фотографії «Сонячний день у Флоренції»

На перший погляд може здатися, що ця фотографія створена завдяки монтажу чи колажу. Однак це реальне зображення, типовий фрагмент життя маленьких вуличок Флоренції, де кожна крамничка нагадує справжній музей, а вікна такі чисті та прозорі, що композиція складається сама собою. З багатьох дублів я вибрала саме цей кадр, де, окрім яскравих речей, що тут представлені, є декілька рухливих персонажів, що оживляють цю вуличну сцену, додають їй енергії і настрою.

Фото №5



«Майстер»

327

Камера / Об'єктив

NIKON D7200 / Nikkor AF-S 18-140 mm
f/3.5-5.6G ED VR

Параметри:

29 мм | F/4 | ISO 250 | 1/60 c

Фото №5 редагування

за допомогою Adobe Photoshop:

- Редагування експозиції, тіні, контрасту та насиченості.
- Кадрування.

Світлова схема

Джерело світла: денне світло.

Авторський задум фотографії «Майстер»

Ця світлина також належить до так званих документально-художніх фотографій, і її цінність полягає саме в достовірності моменту. Майстер тільки на мить підвів погляд у мій бік, однак у його очах залишилися та зосередженість, з якою він схилювся над своєю роботою. Створюючи чи реставруючи художні рами, майстер сам опинився в одній з рам, що відобразилася на склі майстерні. Такий збіг обставин став справжньою удачею для фотографа і надав знімкові особливої виразності та художньої цінності.

Фото №6



«Звичайний сюрреалізм»

Камера / Об'єктив
NIKON D7200 / Nikkor AF-S 18-140 mm
f/3.5-5.6G ED VR

Параметри:
200 мм | F/10 | ISO 500 | 1/125 c

**Фото №6 редагування
за допомогою Adobe Photoshop:**

- Редагування експозиції, тіні, контрасту та насиченості.
- Кадрування.

Світлова схема
Джерело світла: денне світло.

Авторський задум фотографії «Звичайний сюрреалізм»

Ця композиція виникла на задньому склі автомобіля, де на нерівній поверхні «художньо» відобразилася частина вулиці. Вічна тема кривих дзеркал, яку можна інтерпретувати будь-де та за допомогою будь-яких блискучих вигнутих поверхонь, може бути навіть темою потужного проекту (дипломного тощо). Напрямок сюрреалізму, що має столітню історію, залишається актуальним і сьогодні. Художники (фотографи) залюбки звертаються до його невичерпних можливостей.

Фото №7



«Фігуративність»

329

Камера / Об'єктив

NIKON D7200 / Nikkor AF-S 18-140 mm
f/3.5-5.6G ED VR

Параметри:

34 мм | F/6,3 | ISO 200 | 1/160 c

Фото №7 редагування

за допомогою Adobe Photoshop:

- Редагування експозиції, тіні, контрасту та насиченості.
- Кадрування.

Світлова схема

Джерело світла: денне світло.

Авторський задум фотографії «Фігуративність»

Фотографія подібна до попередніх так званих документально-художніх робіт, проте її композиція складається переважно з округлих форм, які в мистецтві мають назву «жіночі форми». Особливого настрою додає відображення на поверхні скла, де ми бачимо зворотний бік вулиці, наповнений швидкоплинним рухом життя. Такі поєднання у фотографії привертають увагу глядача – тут цікаво розглядати всі подробиці зупиненого моменту.

Фото №8



330

«І ще трохи експресіонізму»

Камера / Об'єктив

NIKON D7200 / Nikkor AF-S 18-140 mm
f/3.5-5.6G ED VR

Параметри:

46 мм | F/8 | ISO 500 | 1/200 с

Фото №8 редагування

за допомогою Adobe Photoshop:

- Редагування експозиції, тіні, контрасту та насиченості.
- Кадрування.

Світлова схема

Джерело світла: денне світло.

Авторський задум фотографії «І ще трохи експресіонізму»

Ця фотографія – результат поєднання яскравого сонячного випромінювання і відбиття на блискучому стінному кахлі фасадів протилежних будинків. Саме нерівна поверхня кахлю створює ефект густих мазків олійної фарби. За стилем світлина нагадує радше абстрактний експресіонізм або «живопис дії», сутністю якого є сам спосіб відтворення. Цей знімок ще раз доводить, що існує безліч простих застосувань у цій царині, що наближає її до витворів мистецтва.

Фото №9



«Вулична сцена»

331

Камера / Об'єктив

Фотографії були зняті на 12-мегапіксельну камеру iSight, iPhone SE

Параметри:

4 мм | F/2,2 | ISO 32 | 1/100 с

Фото №9 редагування

за допомогою Adobe Photoshop:

- Редагування експозиції, тіні, контрасту та насиченості.
- Кадрування.

Світлова схема

Джерело світла: денне світло.

Авторський задум фотографії «Вулична сцена»

Ця фотографія зроблена в березні 2022 року біля входу в маркет на Либідській. Людей запускали до магазину невеликими групами, а у повітрі відчувалася тривога і відчай. Знімати камерою в той час було дуже ризиково: навіть реакція на зйомку телефоном могла бути непередбаченою. Мою увагу привернула величезна завіса за склом магазину, яка і вирішила долю цього знімку. Завіса стала символом зловісного, невідомого – того, що кожну мить могло накрити ціле місто. Утворилася якась незрозуміла театральна сцена: вся вона склалася з гострих кутів, які загрозливо нависли над головами людей. І водночас жакхливий образ виник унаслідок відображення реальної вуличної сцени.

Фото №10



«Небо на згадку»

Камера / Об'єктив
NIKON D7200 / Nikkor AF-S 18-140 mm
f/3.5-5.6G ED VR

Параметри:
72 мм | F/6,3 | ISO 500 | 1/640 c

**Фото №10 редагування
за допомогою Adobe Photoshop:**

- Редагування експозиції, тіні, контрасту та насиченості.
- Кадрування.

Світлова схема
Джерело світла: денне світло.

Авторський задум фотографії «Небо на згадку»

Фотографія знята на звалищі, що утворилося після закриття Деміївського ринку. Для мене вона стала певною алегорією: якими б не були негаразди – де б і з ким би вони не трапилися, – всюди має пробитися невеличкий шматочок світла, за яким настане відродження.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Безручко, О. та Анісімова, А., 2024а. Магістерський фотомистецький проєкт «Древній Самбір у сучасних світлинах». *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 7 (2), с.340-362. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.2.2024.319019>
- Безручко, О. та Анісімова, А., 2024b. Матеріальна культурна спадщина в сучасному аудіовізуальному дискурсі: Древній Самбір. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Мистецтвознавство*, [e-journal] 50, с.40-49. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.50.2024.306756>
- Безручко, О. та Мануляк, А.-Н., 2019. Вплив кольору на глядацьку аудиторію інтерактивного телебачення. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 2 (2), с.208-215. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2.2019.185711>
- Безручко, О., Гавран, І., Котляр, С. та Чміль, Г., 2020. Магістерські проєкти зі спеціальності «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» в Київському національному університеті культури і мистецтв. Київ: Київський національний університет культури і мистецтв. Т. 1.
- Безручко, О., Гавран, І., Медведева, А. та Чміль, Г., 2020а. Магістерські проєкти зі спеціальності «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» в Київському університеті культури. Київ: Київський університет культури. Т. 1.
- Безручко, О., Гавран, І., Медведева, А. та Чміль, Г., 2020b. Магістерські проєкти зі спеціальності «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» в Київському університеті культури. Київ: Київський університет культури. Т. 2
- Безручко, О., Железняк С., І., Котляр С. та Чміль, Г., 2020. Магістерські проєкти зі спеціальності «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» в Київському національному університеті культури і мистецтв. Київ: Київський національний університет культури і мистецтв. Т. 2.
- Гавран, І., Котляр, С. та Заспа, І., 2021. Магістерський фотомистецький проєкт «Український Ренесанс». Частина 1: «Українка з перлинною сережкою. Слідами Яна Вермеєра». *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 4 (1), с.133-151. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021.235102>
- Котляр, С. та Заспа, І., 2021. Магістерський фотомистецький проєкт «Український Ренесанс». Частина 2: «Мавка Офелія». *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 4 (1), с.152-174. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021.235103>
- Кукоренчук, В. та Бондар, В., 2021. Еротика у фотомистецтві крізь століття. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 4 (2), с.270-277. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.2.2021.248769>
- Bezruchko, O. and Bardyn, V., 2021. Master's Photo Art Project "Ethnic Language of the Sacred". *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (2), pp.297-304. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.2.2021.248780>
- Bezruchko, O. and Bardyn, V., 2022. Presentation of the Sacred Heritage of Boikos by Means of Audiovisual Art. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (1), pp.38-45. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.256950>

- Bezruchko, O. and Hrymalska, V., 2022. Photo Art Project in Search of the Meaning of Being. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (2), pp.224-245. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269542>
- Bezruchko, O. and Kachmar, N., 2021. The Development of Contemporary Ukrainian Cinema. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (2), pp.208-216. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.2.2021.248680>
- Bezruchko, O. and Kachmar, N., 2022. Master's Photo Art Project "Development of Ukrainian film distribution in Lviv region as a component of film production in Ukraine". *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (1), pp.104-121. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257185>
- Bezruchko, O., Cherkasov, V. and Shiutiv, T., 2023. Formation of Readiness for Creative Activity in the Field of Audiovisual Art and Production. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 6 (1), pp.38-46. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279232>
- Bezruchko, O., Chmil, H., Korablova, N., Demchuk, R. and Kuznietsova, I., 2025. Methodological analysis of the criteria for the cultural space of digitalization of the generation of Higher Education applicants. *Revista Conrado*, [online] 20 (104), e4490. Available at: <<https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6d09d144-b446-4d82-8544-71ad06ac31c0/content>> [Accessed 11 May 2025].
- Bordeniuk, S. and Byshovets, V., 2021. Psychological Aspects of Social Photography. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (1), pp.78-83. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021.235089>
- Bordeniuk, S., Havran, I. and Hrymalska, V., 2021. Features of Street Photography and Its Similarities with Cinematography. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (2), pp.278-285. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.2.2021.248772>
- Chmil, H. and Buriak, Y., 2022. Human and Nature in Documentary Films. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (1), pp.46-53. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257175>
- Havran, I., Stoian, S., Rohozha, M., Vilchynska, I. and Pletsan, K., 2023. Visual practices of human creation in postmodern culture. *Herança*, [e-journal] 6 (2), pp.245-254. <https://doi.org/10.52152/heranca.v6i2.721>
- Goncharenko, M. M., Priadko, O. M., Havran, I. A., Kot, H. M. and Medvedieva, A. O., 2020. Historical retrospective on the formation of a cameraman profession in Ukraine. *Asia Life Sciences*, Supp22 (2), pp.711-724.
- Kukorenchuk, V., Vdovychenko, N. and Bondar, V., 2022a. Master's Photo Art Project 'Erotica in Photography: from Analog to Digital'. Part 1. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (1), pp.88-103. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257183>
- Kukorenchuk, V., Vdovychenko, N. and Bondar, V., 2022b. Photo Art Project Erotics in Photography: From Analogue to Digital. Part 2. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (2), pp.246-263. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269544>
- Postolenko, I., Vozniuk, A., Kyrychenko, R., Havran, I., Brukhovetska, O. and Chausova, T., 2021. Formation of empathy in applicants for higher education of pedagogical profile in the process of

- educational activity. *International Journal of Computer Science and Network Security*, [e-journal] 21 (11), pp.11-16. <https://doi.org/10.22937/ijcsns.2021.21.11.2>
- Zaporozhchenko, V. and Sydorenko, O., 2023. Master's Photo Art Project "Manifestations of the Sacred Zaporizhzhia". *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 6 (2), pp.277-301. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.2.2023.289314>
- Zaspa, I. and Bezruchko, O., 2021. Photo Art Project 'Female Multi-Component Associative Image "Fern Blossom". Part 1. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (2), pp.286-296. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.2.2021.248776>
- Zaspa, I. and Bezruchko, O., 2022. Photo Art Project "Female Multi-Component Associative Image "Fern flower"". Part 2. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (1), pp.77-87. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257182>

REFERENCES

- Bezruchko, O. and Anisimova, A., 2024a. Mahisterskyi fotomystetskyi proiekt "Drevnii Sambir u suchasnykh svitlynakh" [Master's Photo Art Project "Ancient Sambir in Modern Photographs"]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 7 (2), pp.340-362. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.2.2024.319019>
- Bezruchko, O. and Anisimova, A., 2024b. Materialna kulturna spadshchyna v suchasnomu audiovizualnomu dyskursi: Drevnii Sambir [Material cultural heritage in modern audiovisual discourse: Ancient Sambir]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Arts*, [e-journal] 50, pp.40-49. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.50.2024.306756>
- Bezruchko, O. and Bardyn, V., 2021. Master's Photo Art Project "Ethnic Language of the Sacred". *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (2), pp.297-304. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.2.2021.248780>
- Bezruchko, O. and Bardyn, V., 2022. Presentation of the Sacred Heritage of Boikos by Means of Audiovisual Art. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (1), pp.38-45. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.256950>
- Bezruchko, O. and Hrymalska, V., 2022. Photo Art Project in Search of the Meaning of Being. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (2), pp.224-245. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269542>
- Bezruchko, O. and Kachmar, N., 2021. The Development of Contemporary Ukrainian Cinema. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (2), pp.208-216. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.2.2021.248680>
- Bezruchko, O. and Kachmar, N., 2022. Master's Photo Art Project "Development of Ukrainian film distribution in Lviv region as a component of film production in Ukraine". *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (1), pp.104-121. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257185>
- Bezruchko, O. and Manuliak, A.-N., 2019. Vplyv koloru na hliadatsku audytoriiu interaktyvnoho telebachennia [The Color Influence on the Audience of Interactive Television]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 2 (2), pp.208-215. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2.2019.185711>

Bezruchko, O., Cherkasov, V. and Shiutiv, T., 2023. Formation of Readiness for Creative Activity in the Field of Audiovisual Art and Production. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 6 (1), pp.38-46. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279232>

Bezruchko, O., Chmil, H., Korablova, N., Demchuk, R. and Kuznietsova, I., 2025. Methodological analysis of the criteria for the cultural space of digitalization of the generation of Higher Education applicants. *Revista Conrado*, [online] 20 (104), e4490. Available at: <<https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6d09d144-b446-4d82-8544-71ad06ac31c0/content>> [Accessed 11 May 2025].

Bezruchko, O., Havran, I., Kotliar S. and Chmil, H., 2020. *Mahisterski proiekty zi spetsialnosti "Audiovizualne mystetstvo ta vyrobnytstvo" v Kyivskomu natsionalnomu universyteti kultury i mystetstv* [Master's projects in the specialty "Audiovisual Art and Production" at the Kyiv National University of Culture and Arts]. Kyiv: Kyiv National University of Culture and Arts. Vol. 1.

Bezruchko, O., Havran, I., Medvedieva, A. and Chmil, H., 2020a. *Mahisterski proiekty zi spetsialnosti "Audiovizualne mystetstvo ta vyrobnytstvo" v Kyivskomu universyteti kultury* [Master's projects in the specialty "Audiovisual Art and Production" at the Kyiv University of Culture]. Kyiv: Kyiv University of Culture. Vol. 1.

Bezruchko, O., Zheliezniak S., I., Kotliar S. and Chmil, H., 2020. *Mahisterski proiekty zi spetsialnosti "Audiovizualne mystetstvo ta vyrobnytstvo" v Kyivskomu natsionalnomu universyteti kultury i mystetstv* [Master's projects in the specialty "Audiovisual Art and Production" at the Kyiv National University of Culture and Arts]. Kyiv: Kyiv National University of Culture and Arts. Vol. 2.

Bordeniuk, S. and Byshovets, V., 2021. Psychological Aspects of Social Photography. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (1), pp.78-83. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021.235089>

Bordeniuk, S., Havran, I. and Hrymalska, V., 2021. Features of Street Photography and Its Similarities with Cinematography. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (2), pp.278-285. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.2.2021.248772>

Chmil, H. and Buriak, Y., 2022. Human and Nature in Documentary Films. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (1), pp.46-53. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257175>

Havran, I., Stoian, S., Rohozha, M., Vilchynska, I. and Pletsan, K., 2023. Visual practices of human creation in postmodern culture. *Herança*, [e-journal] 6 (2), pp.245-254. <https://doi.org/10.52152/heranca.v6i2.721>

Goncharenko, M. M., Priadko, O. M., Havran, I. A., Kot, H. M. and Medvedieva, A. O., 2020. Historical retrospective on the formation of a cameraman profession in Ukraine. *Asia Life Sciences*, Supp22 (2), pp.711-724.

Havran, I., Kotliar, S. and Zaspá, I., 2021. Mahisterskyi fotomystetskyi proiekt "Ukrainskyi Renesans". Chastyna 1: "Ukrainka z perlynnoiu serezhkoiu. Slidamy Yana Vermeiera" [Master's art photo project "Ukrainian Renaissance". Part 1: "Ukrainian Girl with a Pearl Earring".

In the Footsteps of Jan Vermeer"]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (1), pp.133-151. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021.235102>

Kotliar, S. and Zasp, I., 2021. Mahisterskyi fotomystetskyi proiekt "Ukrainskyi Renesans". Chastyna 2: "Mavka Ofeliia" [Master's art photo project "Ukrainian Renaissance". Part 2: "Mavka Ofeliia"]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4(1), pp.152-174. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021.235103>

Kukorenchuk, V. and Bondar, V., 2021. Erotyka u fotomystetstvi kriz stolittia [Erotica in photography through the ages]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (2), pp.270-277. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.2.2021.248769>

Kukorenchuk, V., Vdovychenko, N. and Bondar, V., 2022a. Master's Photo Art Project 'Erotica in Photography: from Analog to Digital'. Part 1. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (1), pp.88-103. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257183>

Kukorenchuk, V., Vdovychenko, N. and Bondar, V., 2022b. Photo Art Project Erotics in Photography: From Analogue to Digital. Part 2. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (2), pp.246-263. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269544>

Postolenko, I., Vozniuk, A., Kyrychenko, R., Havran, I., Brukhovetska, O. and Chausova, T., 2021. Formation of empathy in applicants for higher education of pedagogical profile in the process of educational activity. *International Journal of Computer Science and Network Security*, [e-journal] 21 (11), pp.11-16. <https://doi.org/10.22937/ijcsns.2021.21.11.2>

Zaporozhchenko, V. and Sydorenko, O., 2023. Master's Photo Art Project "Manifestations of the Sacred Zaporizhzhia". *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 6 (2), pp.277-301. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.2.2023.289314>

Zasp, I. and Bezruchko, O., 2021. Photo Art Project 'Female Multi-Component Associative Image "Fern Blossom"'. Part 1. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4 (2), pp.286-296. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.2.2021.248776>

Zasp, I. and Bezruchko, O., 2022. Photo Art Project "Female Multi-Component Associative Image "Fern flower"". Part 2. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (1), pp.77-87. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257182>

Надійшла: 11.06.2025; Прийнято: 23.07.2025;
Стаття була вперше опублікована онлайн: 25.12.2025

